
Y CYNGOR DYDD IAU, 12 MAI 2016

Yn bresennol: Y Cynghorydd Eric Merfyn Jones (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Annwen Daniels (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Stephen Churchman, Anwen Davies, Lesley Day, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Trevor Edwards, Thomas Ellis, Aled Evans, Gweno Glyn, Simon Glyn, Gwen Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Sian Gwenllian, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Sian Wyn Hughes, Peredur Jenkins, Aeron M.Jones, Aled Wyn Jones, Anne Lloyd Jones, Brian Jones, Charles W.Jones, Elin Walker Jones, John Wynn Jones, Linda A.W.Jones, Sion Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, June E.Marshall, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Dewi Owen, Michael Sol Owen, W.Roy Owen, William Tudor Owen, Nigel Pickavance, Peter Read, Caerwyn Roberts, Gareth A.Roberts, John Pughe Roberts, W.Gareth Roberts, Mair Rowlands, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Mike Stevens, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Hefin Underwood, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gruffydd Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H.Wyn Williams, Mandy Williams-Davies ac Eurig Wyn.

Hefyd yn bresennol: Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Geraint Owen (Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol), Iwan Evans (Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol / Swyddog Monitro), Rhun ap Iarll (Uwch Gyfreithiwr / Dirprwy Swyddog Monitro), Arwel E.Jones (Uwch Reolwr Cefnogaeth Gorfforaethol) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Craig ab Iago, Endaf Cooke, Gwynfor Edwards, Alan Jones Evans, Jean Forsyth, Chris Hughes, Louise Hughes, Jason Humphreys, Dyfrig Jones, Christopher O'Neal, Glyn Thomas, Gethin Glyn Williams a Hefin Williams.

Rhodddwyd anerchiad gan y Cynghorydd Dilwyn Morgan, Cadeirydd 2015/16.

1. CADEIRYDD

Etholwyd y Cynghorydd Eric Merfyn Jones yn gadeirydd am 2016/17.

Llofnododd y Cynghorydd Eric Merfyn Jones ddatganiad yn derbyn y swydd o Gadeirydd Cyngor Gwynedd am 2016/17.

2. IS-GADEIRYDD

Etholwyd y Cynghorydd Annwen Daniels yn is-gadeirydd am 2016/17.

Llofnododd y Cynghorydd Annwen Daniels ddatganiad yn derbyn y swydd o is-gadeirydd Cyngor Gwynedd am 2016/17.

3. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfodydd o'r Cyngor a gynhaliwyd ar y dyddiadau isod fel rhai cywir:-

- (i) 3 Mawrth, 2016
- (ii) 18 Mawrth, 2016 (cyfarfod arbennig)

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

'Roedd yr aelodau wedi derbyn nodyn briffio ymlaen llaw gan y Swyddog Monitro ynglŷn ag eitem 14 ar y rhaglen – Cyflogau Aelodau.

Oherwydd natur yr adroddiad ar Gyflogau Aelodau, ac er mwyn cydymffurfio â gofynion y Cod Ymddygiad, datganodd y Cadeirydd fuddiant personol yn yr eitem ar ran yr holl aelodau oedd yn bresennol, ond gan nad oedd yn fuddiant sy'n rhagfarnu, byddai gan yr aelodau yr hawl i gymryd rhan yn y drafodaeth ac i bleidleisio ar y mater.

5. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

(1) Cydymdeimlad

Cydymdeimlwyd â'r canlynol:-

- Y Cyngorydd John Brynmor Hughes ar farwolaeth ei fam.
- Y Cyngorydd Linda A.W.Jones ar farwolaeth ei mam.

(2) Llongyfarchiadau

Llongyfarchwyd y canlynol:-

- Y Cyngorydd Alan Jones Evans a'i wraig ar eu priodas yn ddiweddar.
- Y Cyngorydd Christopher O'Neal a'i wraig ar enedigaeth efeilliaid – dwy ferch fach.
- Y Cyngorydd Sian Gwenllian a'r Arglwydd Elis-Thomas ar eu hethol yn Aelodau Cynulliad. Rhoddodd y Cyngorydd Sian Gwenllian anerchiad byr gan ddiolch i'w chyd-aelodau a'r swyddogion am bob cymorth a chefnogaeth ar hyd y blynyddoedd.
- Arfon Jones ar gael ei ethol yn Gomisiynydd Heddlu Gogledd Cymru.

6. ADRODDIAD BLYNYDDOL SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Croesawyd Huw Lloyd Jones a Jeremy Evans o Swyddfa Archwilio Cymru i'r cyfarfod.

Cyflwynwyd – Adroddiad Gwella Blynyddol 2015-16 Cyngor Gwynedd ynghyd â blaen adroddiad gan y Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol yn gosod y cyd-destun.

Rhoddwyd arweiniad byr gan yr Arweinydd ac yna gwahoddwyd Huw Lloyd Jones i roi cyflwyniad llafar ar Adroddiad Gwella Blynyddol 2015-16.

Yn ei gyflwyniad, eglurodd Huw Lloyd Jones nad oedd yr adroddiad yn ymgais i gyflwyno darlun hollol gynhwysfawr o waith y Cyngor, eithr yn crynhoi'r holl waith archwilio a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn yng Ngwynedd, ynghyd â sylwadau Estyn, Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg. Rhoddodd amlinelliad o'r prif resymau oedd wedi arwain at farn yr Archwilydd Cyffredinol fod y Cyngor yn debygol o wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus ar gyfer 2016-17 ac ymhelaethodd ar brif ganfyddiadau tair thema'r gwaith, sef perfformiad mewn rhai meysydd penodol, y ffordd mae'r Cyngor yn defnyddio ei adnoddau ac agweddau o lywodraethiant.

Gwahoddwyd cwestiynau / sylwadau gan yr aelodau. Codwyd nifer o faterion, gan gynnwys:-

- Y gofyn i sicrhau gwelliant parhaus mewn cyfnod o doriadau.

- Y ffioedd a godir gan y Swyddfa Archwilio am eu gwaith.
- Atebolwydd yr Asiantaeth Cefnffyrdd a'r angen i'r Gweinidog hefyd fod yn fwy atebol a thryloyw a pheidio atal gweithwyr Gwynedd yn yr Asiantaeth Cefnffyrdd rhag ymateb yn uniongyrchol i ymholiadau gan drigolion a chynghorwyr lleol.
- Y rhaniad presennol rhwng gwaith y Cabinet a chraffu.
- Manteision posib' trefn Cabinet Cysgodol / Aelodau Cabinet Cysgodol.
- Yr her sy'n wynebu'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau o ystyried bod tua 75% o gyllideb y Cyngor yn cael ei wario yn y meysydd sy'n cael eu craffu gan y pwyllgor hwnnw.
- Boddhad o ddeall bod y Cyngor yn parhau i wella mewn meysydd o flaenoriaeth a bod ganddo drefniadau rheoli arian cadarn.
- Y gydnabyddiaeth bod yna wendidau yn y trefniadau craffu, yr argymhellion ar sut i wella a'r amserlen ar gyfer hynny.
- Boddhad bod argymhelliad adroddiad cenedlaethol 2015-16 parthed datblygu arweinwyr effeithiol a denu'r dalent orau yn cydnabod y broblem o ddenu arweinwyr safonol.
- Y cynnydd arafach na'r disgwyl yn y maes addysg anghenion arbennig.

Diolchwyd i Huw Lloyd Jones a Jeremy Evans am eu harweiniad i'r aelodau ynglŷn â sut i wella Gwynedd.

7. Y REFFERENDWM AR AELODAETH O'R UNDEB EWROPEAIDD

Ymneilltuodd y Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol / Swyddog Monitro o'r cyfarfod oherwydd ei swyddogaeth statudol fel Swyddog Monitro.

Cyflwynodd yr Arweinydd adroddiad yn:-

- (a) Ceisio safbwynt y Cyngor ar fater y refferendwm ar aelodaeth o'r Undeb Ewropeaidd, ac yn benodol y cwestiwn a fyddai mwy o fudd yn deillio i drigolion Gwynedd o fod yn parhau i fod yn aelod o'r Undeb Ewropeaidd ai peidio.
- (b) Argymhell bod y Cyngor yn datgan ei fod o'r farn y byddai yna fwy o fudd yn deillio i drigolion Gwynedd o fod yn parhau i fod yn aelod o'r Undeb Ewropeaidd.

Ymhellach i gynnwys yr adroddiad, nododd yr Arweinydd:-

- Bod Gwynedd wedi elwa o £158m o gronfeydd Ewropeaidd ers 2000 a bod hynny wedi creu buddsoddiad o £300m i'r sir yn ystod y cyfnod yma.
- Na chredai y byddai modd i Wynedd ddenu'r fath symiau o arian o unrhyw ffynhonnell arall.
- Bod rhai o'r prosiectau yng Ngwynedd sydd wedi elwa o arian Ewropeaidd yn cynnwys Pont Briwet (gwerth bron i £20m); Plas Heli, Pwllheli (bron i £9m), Cynllun Adfywio Blaenau Ffestiniog (£4.5m), Canolfan Ragoriaeth Eryri (£4.5m) a Llwyddo'n Lleol (cyfwerth â £3.2m o fuddsoddiad i Wynedd).

Yn ystod y drafodaeth, nodwyd:-

- Mai hwn oedd yr un mater pwysicaf i wynebu'r DU mewn cenedlaeth.
- Bod gan fusnesau yng Nghymru fynediad at 500,000 o gwsmeriaid yn yr Undeb Ewropeaidd. Hyd yma, bu hynny'n rhydd o dariff, ond petai'r DU yn gadael yr UE, byddai tariff yn cael ei godi ar yr holl fasnach sy'n mynd i Ewrop fel allforion a mewforion, fyddai'n golygu mwy o gost i'r defnyddiwr, costau uwch i fusnesau a difrod i'r economi.
- Bod 71% o fusnesau sy'n aelodau o'r CBI yn dweud bod aelodaeth o'r Undeb Ewropeaidd wedi cael effaith bositif ar fusnesau a bod 67% o'r holl aelodau sy'n fusnesau bach a chanolig hefyd yn rhannu'r un farn.

- Y gellid dadlau ein bod yn derbyn £10 am bob £1 'rydym yn ei dalu i'r Undeb Ewropeaidd, nid o reidrwydd yn uniongyrchol fel arian, ond ar ffurf y manteision sy'n deillio o fasnachu gyda'r UE, e.e. prisiau isel, twf swyddi a masnach.
- Y gallai aros yn yr UE greu 790,000 o swyddi ychwanegol yn yr UE dros y 15 mlynedd nesaf.
- Bod asesiad annibynnol yn cyfrifo bod 190,000 o swyddi yng Nghymru gyda chysylltiadau masnach â'r UE, sef un swydd ymhob wyth.
- Bod mwy na 50,000 yn cael eu cyflogi mewn amaethyddiaeth yng Nghymru ac amaethyddiaeth yw un o'r enillwyr mwyaf drwy'r polisi amaethyddol cyffredin.
- Y byddai gadael yr UE yn arwain at gollir holl gymorthdaliadau ac yn golygu mewnforion ac allforion mwy costus. Hefyd, o bosib' y byddai yna dariff o 40% ar ffermio.
- Bod y swm a delir i'r Undeb Ewropeaidd yn hynod fach o gymharu â'r hyn a delir am wasanaethau hanfodol eraill, ond bod yr enillion yn nhermau masnach a chyfleoedd am swyddi yn llawer mwy na'r hyn mae'n gostio.
- Bod angen cryfhau pwerau Pwyllgor y Rhanbarthau a galwyd ar yr Arweinydd a'r Aelod Cynulliad newydd dros Arfon i gyflwyno'r neges i Lywodraeth Cymru fod angen i bwysau ddod o Senedd Cymru i gryfhau pwerau a grym Pwyllgor y Rhanbarthau.
- Bod Cymru'n rhan o'r bloc economaidd Ewropeaidd a'i bod yn bwysig cynnal y bloc a'i gryfhau.
- Bod grantiau Ewropeaidd yn sbardun i gymunedau gymryd cyfrifoldeb drostynt eu hunain.
- Bod Cymru wedi cael ei dynodi fel Ardal Entrepreneuriaidd Ewrop ar gyfer 2017, a chan fod 2 o bob 3 swydd yn y sector breifat yn Ewrop mewn busnesau micro neu ganolig, tebyg i Wynedd, byddai rhoi sylw ar blatfform Ewropeaidd i'r math o fusnesau sydd yng Ngwynedd yn cael effaith bositif.

Eiliwyd argymhelliad yr adroddiad.

Galwyd am bleidlais gofrestredig ar y cynnig.

Yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn, cofnodwyd y bleidlais ganlynol:-

O blaid: (48) Y Cynghorwyr – Stephen Churchman, Annwen Daniels, Anwen Davies, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Thomas Ellis, Aled Evans, Gweno Glyn, Simon Glyn, Gwen Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Annwen Hughes, Sian Wyn Hughes, Peredur Jenkins, Aled Wyn Jones, Anne Lloyd Jones, Brian Jones, Charles W.Jones, Elin Walker Jones, Eric Merfyn Jones, John Wynn Jones, Sion Wyn Jones, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, June E.Marshall, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Dewi Owen, Michael Sol Owen, William Tudor Owen, Caerwyn Roberts, Gareth A.Roberts, John Pughe Roberts, W.Gareth Roberts, Mair Rowlands, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Hefin Underwood, Ann Williams, Gruffydd Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H.Wyn Williams, Mandy Williams-Davies ac Eurig Wyn.

Yn erbyn: (3) Y Cynghorwyr – John Brynmor Hughes, Peter Read a Mike Stevens.

Yn atal: (5) Y Cynghorwyr – Lesley Day, Aeron M.Jones, Eryl Jones-Williams, Nigel Pickavance, Angela Russell ac Elfed Williams.

PENDERFYNWYD datgan bod y Cyngor hwn o'r farn y byddai mwy o fudd yn deillio i drigolion Gwynedd o fod yn parhau i fod yn aelod o'r Undeb Ewropeaidd.

8. DIWYGIADAU I'R COD YMDDYGIAD ENGHREIFFTIOL

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad yn gwahodd y Cyngor i fabwysiadu cyfres o newidiadau i rai elfennau allweddol o'r Cod Ymddygiad presennol, yn sgil cyflwyno Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) (Diwygio) 2016 ar 1 Ebrill, 2016.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r newidiadau i'r Cod Ymddygiad ar Gyfer Aelodau yn unol â'r adroddiad.

9. ADRODDIAD BLYNYDDOL CADEIRYDD Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD YNG NGHYSWLLT CEFNOGAETH I AELODAU

- (a) Cyflwynodd y Cynghorydd Thomas G.Ellis, Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd adroddiad blynyddol yn diweddarau'r aelodau ynghylch y gefnogaeth sydd ar gael, y datblygiadau sydd wedi'u gwireddu a'r datblygiadau sydd ar waith.
- (b) Adroddwyd bod angen dewis Cadeirydd ar gyfer 2016/17.

PENDERFYNWYD ethol y Cynghorydd Thomas G.Ellis yn Gadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd am 2016/17.

10. CYFLOGAU AELODAU

Cyflwynodd y Cynghorydd Thomas G.Ellis, Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd adroddiad ar ran is-grŵp o'r pwyllgor yn argymhell y ffordd ymlaen o ran cyflogau aelodau etholedig.

Gan gyfeirio at yr argymhelliad i gadw lefelau cyflogau Aelodau Cabinet a Chadeiryddion Pwyllgorau ar Lefel 1, cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i ostwng y lefelau cyflogau i Lefel 2, ar y sail y byddai hynny'n arbed oddeutu £40,000 i'w wario mewn meysydd eraill ac yn dangos i drigolion y sir fod y Cyngor yn fodlon rhannu'r boen yn y cyfnod presennol o galedi.

Mynegodd rhai aelodau eu gwrthwynebiad i'r gwelliant ar y sail:-

- Er bod lle bob amser i edrych ar gyflogau'r holl aelodau, mai camgymeriad fyddai gwahanu dyletswyddau'r Aelodau Cabinet oddi wrth y cyflog gan y byddai'r dyletswyddau yn aros yr un fath, ond y cyflog yn gostwng.
- Bod yr Aelodau Cabinet wedi eu penodi i'r swyddi'n llawn-amser a bod rhai wedi rhoi'r gorau i swyddi eraill neu wedi gorfod gwneud trefniadau arbennig er mwyn gallu ymgymryd â'r rôl.
- Nad dyma'r adeg i adolygu cyflogau, eithr ar ddechrau tymor newydd y Cyngor.
- Os oes awydd i ail-ymweld â chyflogau, dylid edrych ar gyflogau'r holl aelodau, ac nid yr Aelodau Cabinet yn unig.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe ddisgynnodd.

Gan gyfeirio at yr argymhelliad i beidio talu uwch-gyflog i Gadeirydd y Pwyllgor Apelau Cyflogaeth o hyn allan, mynegodd Cadeirydd presennol y Pwyllgor Apelau Cyflogaeth (fyddai'n sefyll i lawr y mis hwn) ei wrthwynebiad i'r argymhelliad ar y sail:-

- Bod y pwyllgor yn gweithredu ar ran 6,000 – 7,000 o staff y Cyngor ac yn gorfod gwneud penderfyniadau anodd ac emosiynol dros ben, e.e. i ddiswyddo staff.
- Bod nifer y cyfarfodydd wedi cynyddu gyda'r pwyllgor yn cyfarfod o leiaf unwaith y mis, ac weithiau ddwywaith.
- Bod y cyfarfodydd yn rhai trwy'r dydd a bod un cyfarfod wedi mynd ymlaen am ddau ddiwrnod a chyfarfod arall wedi mynd ymlaen o 9.30yb tan 7.00yh.

- Nad oedd yr is-grŵp fu'n edrych ar gyflogau aelodau wedi trafod y llwyth gwaith gydag ef nag aelodau'r Pwyllgor cyn llunio eu hargymhelliad.
- Pe na bai'r Cyngor yn fodlon gwrthod yr argymhelliad, y byddai'n fodlon cynnig bod yr is-grŵp yn gwneud rhagor o waith ymchwil ar y mater, fyddai'n cynnwys holi cadeiryddion ac aelodau'r Pwyllgor Apelu Cyflogaeth a'r Pwyllgor Pensiynau ynglŷn â'r llwyth gwaith.

Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i gadw at y drefn bresennol oherwydd llwyth gwaith y Pwyllgor Apelu Cyflogaeth.

Yn ystod y drafodaeth ar y gwelliant, nodwyd:-

- Y gallai'r gwaith ychwanegol sy'n wynebu Cadeirydd y Pwyllgor Pensiynau olygu 17 cyfarfod mewn blwyddyn, gan gynnwys aros dros nos ar rai achlysuron, a gallai olygu ymrwymo o leiaf 19 diwrnod yn y cyswllt hwn.
- Bod aelodau'r Pwyllgor Pensiynau yn gorfod ymgymryd â hyfforddiant ac asesiadau parhaus.
- Y gobeithid bod yr is-grŵp wedi edrych yn fanwl ar y llwyth gwaith sydd ynghlwm â'r ddwy rôl, ac wedi eu cymharu a dod i ddealltwriaeth.
- Bod gan Gadeirydd y Pwyllgor Pensiynau lawer o waith i'w wneud y tu allan i'r pwyllgor, ac nad mater o nifer cyfarfodydd yn unig ydoedd.

Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â chywirdeb y ffigurau yn yr adroddiad o ran nifer cyfarfodydd y Pwyllgor Apelu Cyflogaeth, cadarnhaodd y Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol y cynhaliwyd 4 cyfarfod yn 2015-16, er y clustnodwyd un dyddiad bob mis ar gyfer gallu cynnal gwrandawriad buan petai angen.

Nodwyd, er bod mwyafrif cyfarfodydd y Pwyllgor Apelu Cyflogaeth yn cael eu canslo, bod hynny'n dueddol o ddigwydd ar y funud olaf wedi i'r aelodau gwblhau'r holl waith paratoi.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant i gadw at y drefn bresennol ac fe ddisgynnodd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig gwreiddiol i beidio talu uwch-gyflog i Gadeirydd y Pwyllgor Apelu Cyflogaeth o hyn allan, ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD

- (a) Cadw lefelau cyflogau Aelodau Cabinet ar Lefel 1 (ar sail ystyried y pwysau gwaith a chyfrifoldebau cyfartal i'r meysydd gwaith) a chadw lefelau cyflogau Cadeiryddion Pwyllgorau ar Lefel 1 (ar sail ystyried y pwysau gwaith, natur ddaearyddol y sir a'r gofynion i deithio i gyfarfodydd ayyb)**
- (b) Ar sail y wybodaeth a ystyriwyd gan yr is-grŵp, talu uwch-gyflog i Gadeirydd y Pwyllgor Pensiynau yn sgil y gwaith a'r gofynion ychwanegol sydd i ddod i Gadeirydd y pwyllgor hwnnw yn sgil y newidiadau.**
- (c) Er mwyn gallu gweithredu'r uchod, gan fod y Cyngor wedi ei gyfyngu i dalu 18 uwch-gyflog yn unig, na thelir uwch-gyflog i Gadeirydd y Pwyllgor Apelu Cyflogaeth o hyn allan.**

11. CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR

Cyflwynodd yr Arweinydd adroddiad yn manylu ar yr adolygiad blynyddol o gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.

Eglurwyd bod y dyraniad seddau ar bwyllgorau (Atodiad A i'r adroddiad) yn gyson â'r hyn a fabwysiadwyd ar 3ydd Mawrth, 2016, ac er mwyn cymeradwyo'r argymhelliad, a hynny

oherwydd nad yw'r rheolau yn cael eu gweithredu'n llawn, y byddai'n rhaid i'r Cyngor eu cymeradwyo'n ddiwrthwynebiad (fel y gwnaethpwyd yn y gorffennol).

PENDERFYNWYD

(a) Mabwysiadu dyraniad seddau ar bwyllgorau'r Cyngor yn unol â'r tabl isod:-

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	5	2	1	1	
Cymunedau	10	5	1	1	1	
Gwasanaethau	10	4	2	1		1
Archwilio	10	5	2	1		

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Gwasanaethau Democratiaeth	8	4	2	1		
Iaith	8	4	2	1		
Cynllunio	8	4	1	1	1	
Trwyddedu Canolog	8	5	2			
Apelau Cyflogaeth	3	1	1	1		1
Penodi Prif Swyddogion	8	4	1	1	1	

Nifer y seddau	82	41	16	9	4	2	154
-----------------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	------------

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Pensiynau	3	2	0	1	1	
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	2	1	2		
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	3	2	1			1
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1		

CYSAG	4	2	1			
-------	---	---	---	--	--	--

Cyfanswm Seddau	y	102	51	20	13	5	3	194
-----------------	---	-----	----	----	----	---	---	-----

- (a) Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Democraidaidd wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol.
- (b) Mabwysiadu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu ar sail cydbwysedd gwleidyddol, fel a ganlyn:-

Pwyllgor Craffu Corfforaethol – Llais Gwynedd
Pwyllgor Craffu Cymunedau – Plaid Cymru
Pwyllgor Craffu Gwasanaethau – Annibynnol

12. RHYBUDDION O GYNNIG

- (a) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cyngorydd Owain Williams o dan Adran 4.20 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

“Bod y Cyngor yn gofyn i Gabinet Cyngor Gwynedd ystyried ail-edrych ar eu polisi ynglŷn â gosod contractau allan i gyflenwyr bwyd yn ein hysgolion a'r flaenoriaeth a roddir i gwmnïau bach lleol.

Y rhesymeg tu ôl i hyn yw'r ffaith eu bod yn honni eu bod yn rhoi blaenoriaeth i gwmnïau bach lleol yn hytrach na chwmnïau mawr. Mae hyn yn hanfodol bwysig oherwydd bod rhai cwmnïau yn cyflenwi bwydydd a fewnforiwyd yn arbennig felly cigoedd. Ni ellir pwysleisio'n ormodol y pwysigrwydd o allu olrhain tarddiad pob math o gig gan gofio am helyntion a pheryglon i blant ac oedolion o fwyta cig a heintiwyd e.e. clefyd y gwartheg gwallgof. Oferedd a sinicrwydd ydyw dadlau fod pris y cigoedd a gyflenwir gan gwmnïau mawr yn rhatach wedyn; pa bris a roddir ar ddiogelwch ac iechyd plant?”

Galwodd aelod ar y cynigydd i ddileu ail baragraff ei gynnig ar y sail:-

- Bod y cynnwys yn ffeithiol anghywir gan fod gwybodaeth glir ynglŷn â tharddiad pob cig ar y labeli y dyddiau hyn.
- Bod gwneud haerriad bod modd i'r Cyngor fynd heibio'r holl reoliadau tynn ynglŷn â gwerthu cig yn gwbl afresymol.

Nododd y cynigydd nad oedd yn fodlon dileu'r ail baragraff.

Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i ddileu'r ail baragraff ac i ddiwygio'r paragraff cyntaf i ddarllen fel a ganlyn:-

“Bod y Cyngor yn gofyn i Gabinet Cyngor Gwynedd ddwysau yn eu hymdrechion i gadw'r budd yn lleol gan gydweithio hefo, a grymuso cwmnïau bach lleol i allu cystadlu am y tendrau.”

Yn ystod y drafodaeth ar y gwelliant, nododd yr Aelod Cabinet Economi:-

- Nad mater o ddewis oedd hyn, eithr proses fusnes gyfreithiol, ac er y byddai wedi bod yn ddewis hawdd i Wynedd bwrcasu ar lefel Gogledd Cymru, 'roedd

y Cyngor wedi llwyddo yn eu hachos busnes i symud oddi wrth hynny gan nad oedd y drefn yn gweddu i fusnesau llai eu maint yn y sir.

- Ymhellach i hyn, y rhannwyd y sir yn dalpiau llai er mwyn rhoi cyfle i fusnesau dendro a chafwyd sesiynau cyfarfod y prynwyr, ac ati, i godi ymwybyddiaeth, a bu cryn dipyn o waith gan swyddogion y Cyngor hwn i rymuso'r busnesau.
- Nad oedd yn bosib' yn gyfreithiol i'r Cyngor roi mewn cytundeb bod cwmni yn cael y gwaith oherwydd ei fod yn gwmni lleol, ond 'roedd modd gwyrho'r drefn tuag at roi amodau ffafriol iddynt.
- Bod ail baragraff y cynnig gwreiddiol yn anghyfiawn ac yn codi bygythion ymhlith rhieni plant yn yr ysgolion.
- Er bod rhai cwmnïau bychain wedi colli contractau, bod yna gwmni lleol yng Ngwynedd hefyd wedi ennill y contract a bod y math yma o ddatganiad mewn dogfen gyhoeddus gan y Cyngor yn sarhad i'w proffesiynoldeb hwy a'u cyfle i dyfu o fewn y sir hon.

Codwyd rhai pwyntiau gan aelodau eraill hefyd, megis:-

- Bod modd olrhain tarddiad pob cig yn y wlad hon ac y dylid rhoi pob anogaeth a chefnogaeth i fusnesau lleol i'w galluogi i dendro yn llwyddiannus am fusnes lleol.
- Bod modd i'r Cyngor roi mwy o bwyntiau i fusnes lleol ond nad oedd ymrwymiad cadarn wedi'i roi bod y cynnyrch fydd yn cael ei ddefnyddio yn cael ei wireddu yn lleol.
- Bod angen cadw a chefnogi busnesau bach drwy flaenoriaethau'r cymorth sydd ei angen arnynt.
- Bod angen edrych ar ba gytundebau sydd wedi'u rhoi i gwmnïau y tu allan i'r sir gan sicrhau yn y dyfodol bod cyflenwr o fewn y sir â'r gallu a'r ymroddiad i wneud y gwaith.
- Na ddylai'r Cyngor roi'r gwaith allan i unrhyw gyflenwyr heb weld y pasbortau priodol.
- Bod angen cefnogi cwmnïau bach ac oni fyddai'n decach rhannu'r gacen yn hytrach na gosod y contract yn ei gyfanrwydd i un cwmni?
- Bod dyletswydd ar y Cyngor i weithredu yn rhagweithiol a sicrhau ein bod yn prynu'n lleol.
- Y dylid cadw at yr egwyddor o gefnogi busnesau lleol cyn belled ag y gellir gan hefyd sicrhau bod y bwydydd sy'n cyrraedd yr ysgolion yn deilwng ar gyfer y plant.
- Y golygai rheoliadau bwyd yn y wlad hon fod y bwyd o ansawdd arbennig o dda.
- Bod y Cyngor hwn ymhlith y gorau yng Nghymru o ran prynu'n lleol ac yn awyddus i sicrhau hyd yn oed gwell perfformiad.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe gariodd.

Cynigiodd cynigydd y rhybudd o gynnig gwreiddiol welliant i ychwanegu at y cynnig bod y Cabinet yn edrych i mewn i darddiad cigoedd ac yn monitro'r tarddiad hwnnw.

Eiliwyd y gwelliant.

Mewn ymateb, nododd aelodau fod trefniadau manwl eisoes yn eu lle i fonitro tarddiad cigoedd.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe ddisgynnodd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig gwreiddiol ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor yn gofyn i Gabinet Cyngor Gwynedd ddwysau yn eu hymdrechion i gadw'r budd yn lleol gan gydweithio hefo, a grymuso cwmnïau bach lleol i allu cystadlu am y tendrau.

- (b) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Elwyn Edwards o dan Adran 4.20 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

“Yn dilyn penderfyniad y Cyngor 18/3/16 i fynd ati i fonitro ac asesu sefyllfa'r Gymraeg (o 2011) yng nghyd-destun y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, bod y Cyngor hwn yn gwahodd Cyngor Môn i fod yn rhan gyflawn o'r gwaith.”

Nododd aelod:-

- Ei bod yn bwysig nodi yn gwbl glir mai ategu'r broses Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd fydd gweithredu penderfyniad y cyfarfod arbennig o'r Cyngor, ac nad oedd hynny'n golygu ymyrryd yn y broses statudol nac yn ei thanseilio mewn unrhyw fodd.
- Nad oedd gweithredu'r penderfyniad yn mynd yn groes i'r sefyllfa gyfreithiol na sefyllfa gyfansoddiadol y Cyngor nac yn newid dim o ran sefyllfa'r gofynion statudol.
- Yn hytrach, y byddai gweithredu'r penderfyniad yn ychwanegiad hollbwysig a hanfodol at y broses, drwy gasglu tystiolaeth allweddol a fydd yn fodd o ddeall pa effaith y mae datblygiadau tai ers 2011, sef o gychwyn oes y cynllun, wedi gael ar y Gymraeg.
- Bod derbyn yr wybodaeth hon yn gwbl angenrheidiol gan nad yw datblygiadau tai ers 2011 wedi eu monitro na'u hadolygu.
- Bod y penderfyniad wedi'i wneud ar y 18fed o Fawrth a'i bod yn rhesymol i wahodd Cyngor Ynys Môn i wneud yr un peth.
- Ei fod yn cefnogi'r cynllun ac yn annog bod y gwaith yn dechrau nawr.

Nododd yr Aelod Cabinet Cynllunio fod y mecanwaith eisoes yn ei le ar gyfer gwneud yr hyn y gofynnir amdano, y byddai'r gwaith yn cychwyn yn eithaf buan a'i fod felly'n croesawu'r cynnig.

PENDERFYNWYD yn dilyn penderfyniad y Cyngor 18/3/16 i fynd ati i fonitro ac asesu sefyllfa'r Gymraeg (o 2011) yng nghyd-destun y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, bod y Cyngor hwn yn gwahodd Cyngor Môn i fod yn rhan gyflawn o'r gwaith.

Diolchodd y Cadeirydd i bawb am eu cefnogaeth ac i'r swyddogion fu'n cefnogi'r cyfarfod.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 3.55 y.h.

CADEIRYDD